

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Finansministeren

Vedlegg 7

Stortingets presidentskap
Ekspedisjonskontoret
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
11/3596 MAO

Dato
29.08.2011

Spørsmål nr. 1797 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Svein Flåtten

Jeg viser til brev 22. august 2011 fra Stortingets presidentskap med spørsmål til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Svein Flåtten.

Spørsmål

«For Eksportfinans er det nå oppstått en situasjon som reiser tvil om deres fremtidige evne til å bidra med tilstrekkelig finansiering i større eksportkontrakter etter 31.12.2011, når eksisterende dispensasjon fra EU-direktivet om risikovekting utløper. Hva vil statsråden gjøre for at en varig løsning er på plass innen 1.01.2012, slik at norsk industri ikke blir taperen i konkurranse om større eksportkontrakter?»

Svar

Eksportfinans ASA er en norsk finansinstitusjon som yter lån til norske eksportbedrifter og utenlandske kjøpere av norske kapitalvarer. I tillegg til å yte lån på kommersielle vilkår, forvalter Eksportfinans den såkalte 108-ordningen. Dette er en statlig ordning for gunstige fastrentelån til bl.a. utenlandske kjøpere av norske kapitalvarer som kan gis under visse, internasjonalt standardiserte vilkår (lignende ordninger finnes i de fleste OECD-land).

Som følge av erfaringene fra den internasjonale finanskrisen strammer EU til i store deler av finansmarkedsreguleringen, herunder EUs kapitalkravsdirektiv. Dette direktivet er inntatt i EØS-avtalen og tilsvarende bestemmelser gjelder derfor også for Norge. En av innstrammingene i kapitaldekningsregelverket, som Finansdepartementet har gjennomført ved endring i forskriften om store engasjementer, går ut på at den øvre

grensen for engasjementer med andre finansinstitusjoner (herunder banker) skal beregnes på samme måte som engasjementer med de fleste andre motparter. Dette er begrunnet med at risikoen forbundet med engasjementer med banker kan være den samme som med andre motparter, og et ønske om å styrke finansinstitusjonenes soliditet.

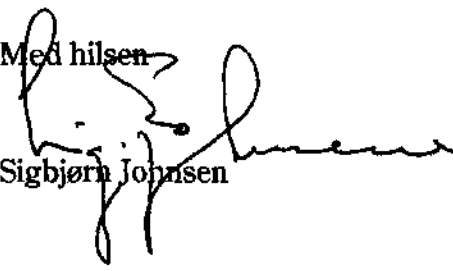
Eksportfinans er en kredittinstitusjon og tar som andre kredittinstitusjoner risiko. Eksportfinans skal etter reglene om kapitaldekning være kapitalisert slik at institusjonen kan bære den risikoen den tar på seg. Kapitalkrav knyttet til utlån skal reflektere risiko. Norske myndigheter legger generelt vekt på kapitalkrav og på at lik risiko skal reguleres likt uavhengig av institusjon.

Det nye regelverket fører først og fremst til strengere krav for Eksportfinans' utlån som garanteres av banker. Eksportfinans' utlån som garanteres av GIEK berøres ikke av regelendringene. Ved årsskiftet 2010/2011 fastsatte Finansdepartementet en overgangsregel for Eksportfinans slik at selskapet kan benytte reglene om store engasjementer slik de gjaldt per 15. desember 2010 fram til 31. desember 2011.

Det arbeides nå for å finne en løsning som best mulig ivaretar at de særlige formålene med virksomheten til Eksportfinans kan føres videre. Dette skjer i samarbeid mellom Finansdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet.

Med hilsen

Sigbjørn Johnsen

Vedlegg 2

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT
Finansministeren

Stortingets presidentskap
Ekspedisjonskontoret

0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
11/3926 MAO

Dato
21 .09.2011

Spørsmål nr. 1917 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Svein Flåtten

Jeg viser til brev 16. september 2011 fra Stortingets presidentskap med spørsmål til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Svein Flåtten.

Spørsmål

«Jeg viser til begrunnelsen under og ber om finansministerens svar på hva som nå blir gjort for å bruke bestemmelsen i CRD artikkel 113 (4) bokstav e for å kunne gi et nasjonalt unntak for den type engasjementer Eksportfinans har mot låntakernes garantister, og hvis ikke noe gjøres hva statsråden mener står i veien for ev. å sikre at Eksportfinans ikke forsvinner som finansiell aktør, med de konsekvenser det vil ha for deler av eksportnæringene.»

Begrunnelse

«Finansministeren skriver i svar på skr. spørsmål 15:1797 (2010-2011) at Eksportfinans er en kredittinstitusjon og tar som andre kredittinstitusjoner risiko. Forretningsmodellen til Eksportfinans er basert på at selskapet på grunn av sitt eierskap og sin spesielle garantiform hvor alle utlån skjer mot garanti fra GIEK/banker, har en svært lav/ingen risiko, noe som bidrar til å sikre langsiktig gunstig funding. Det er derfor tvilsomt om utsagnet i ovennevnte svar fra finansministeren om at Eksportfinans tar risiko som andre kredittinstitusjoner er riktig, og det er derfor grunn til å stille spørsmål ved om en slik vurdering bidrar til at alternative løsninger for å beholde unntaksbestemmelser for Eksportfinans ikke blir tilstrekkelig vurdert.

CRD artikkel 113 (4) bokstav e, åpner eksempelvis for at nasjonale myndigheter helt eller delvis kan gjøre unntak for engasjementer som særskilte kredittinstitusjoner har mot andre kredittinstitusjoner. I den sammenheng er det et sentralt poeng at Eksportfinans ikke har noen konkurranseflate men tvert imot eies av sentrale utlånsinstitusjoner Norge, samtidig som andre land har funnet nasjonale tilpassinger for sine eksportfinansieringsforetak i et regelverk som tydelig gir rom for å gjøre det

Spørsmålet i dok 15:1797 (2010-2011) var en bekymring for norske eksportbedrifters muligheter til å finansiere seg i en hard internasjonal konkurranse hvor mange av aktørene i de landene vi skal konkurrere i krever at vi har gode fleksible finansieringsløsninger som inngår i helhetlige kontrakter over lang tid. Dette er særlig viktig i olje- og gassindustrien, og det skulle være tilstrekkelig å peke på konkurransesituasjonen i Brasil og i Barentshavet for å finne konkrete utfordringer på dette området.

Bekymringen for norsk eksportindustri i dok 15:1797 (2010-2011) ble etter min oppfatning ikke tilstrekkelig og bredt nok belyst i svaret, snarere ble svaret avgrenset og innsnevret og debatten lukket. Det er svært uheldig for norske eksportkontrakter at situasjonen er så uavklart og lite forutsigbar snare 3 mndr før den eksisterende dispensasjon går ut.»

Svar

Som jeg var inne på i mitt forrige svar av 29. august 2011, er et viktig prinsipp for norsk finansmarkedsregulering at lik risiko skal reguleres likt. Formålet med de nye EU-reglene om store engasjementer er å styrke finansinstitusjonenes soliditet, bl.a. ved at institusjonene må holde mer kapital for engasjementer med hverandre enn under tidligere regelverk. Eksportfinans er en kredittinstitusjon og må – på lik linje med andre norske kredittinstitusjoner – ha tilstrekkelig med kapital til å bære den risikoen institusjonen selv tar på seg, herunder risiko forbundet med engasjementer med andre kredittinstitusjoner.

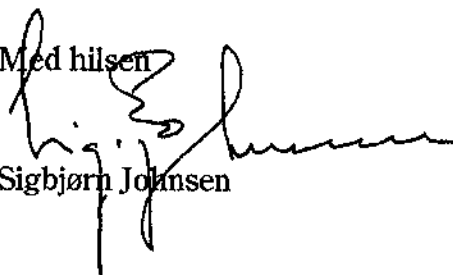
Et av EUs kapitalkravsdirektiv, direktiv 2006/48/EF, bygger på tidligere bankdirektiver i EU. Artikkel 2 i direktiv 2006/48/EF, som gir et generelt unntak fra direktivets virkeområde for sentralbanker, postgirokontorer og enkelte navngitte kredittinstitusjoner i EUs medlemsstater, er i hovedsak en videreføring av artikkel 2 i direktiv 77/780/EØF, vedtatt 12. desember 1977, også omtalt som det første bankdirektivet. Ved inngåelsen av EØS-avtalen i 1994 ble det ikke tatt inn unntak for Eksportfinans.

Etter min vurdering er det vanskelig å se at EU-retten åpner for varige unntak fra direktiv 2006/48/EF eller for unntak fra reglene om store engasjementer, slik Eksportfinans' virksomhet er innrettet i dag. Herunder kan jeg ikke se at Eksportfinans, slik virksomheten er innrettet i dag, oppfyller vilkårene i direktiv 2006/48/EF artikkel 113 nr. 4 bokstav e.

Jeg gjentar, slik jeg skrev i mitt brev 29. august 2011, at det arbeides for å finne en løsning som best mulig ivaretar at de særlige formålene med virksomheten til Eksportfinans kan føres videre. Dette skjer i samarbeid mellom Finansdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet.

For øvrig viser jeg til mitt svar 29. august 2011 til skriftlig spørsmål nr. 1797.

Med hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Sigbjørn Johnsen', written over the printed name.

Sigbjørn Johnsen

Vedlegg 3

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Finansministeren

Finanskomiteen
v/Kristelig Folkepartis fraksjon

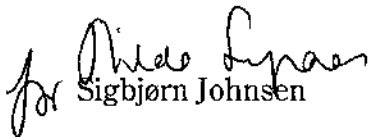
Deres ref

Vår ref
11/4105

Dato
25.10.2011

Viser til spørsmål fra Finanskomiteen/Kristelig Folkepartis fraksjon av 6. og 18. oktober 2011 vedrørende Statsbudsjettet 2012 og vedlegger svar på spørsmål nr 98, 100, 261, 264 og 269.

Med hilsen

for Sigbjørn Johnsen

Finansdepartementet

Vårt saksnr: 11/4105

Spørsmål fra Stortingets finanskomité til Statsbudsjettet 2012

Parti:

Kristelig Folkeparti

Spørsmålsnummer:

261

Dato på spørsmålet:

18. oktober 2011

Kategori:

Finansmarkedsregulering

Tittel:

Svar på spm. 261 fra Finanskomiteen/Kristelig Folkepartis fraksjon 18. oktober 2011

Undertittel:

Vedr. Eksportfinans ASA og nye regler om store engasjementer

Spørsmål:

Norge har i sin helhet innført EUs kapitaldekningsdirektiv, som begrenser hvor store lån finansinstitusjoner kan gi for å finansiere store prosjekter. En tredel av dagens utlånsportefølje i Eksportfinans vil være i strid med direktivet. Flere EU-land har fått unntak fra direktivet og kan dermed fortsatt hjelpe sin industri med store lån.

- a. Hva er grunnen til at man fra norsk side ikke har bedt om unntak slik mange EU-land har gjort, men kun gitt fritak ut 2011 for Eksportfinans sin del?
- b. Hva vil regjeringen gjøre for å sikre at Norge kan gi store lån til kriseutsatt industri etter at fritaket er utgått?

Finansdepartementets svar

Departementet viser til departementets brev 19. oktober 2011 til Eksportfinans ASA vedrørende nye regler om store engasjementer. Brevet er tilgjengelig på departementets nettsider, jf. pressemelding 19. oktober 2011 («Fortsatt god norsk eksportfinansiering»).

I Finansdepartementets brev 19. oktober 2011 fremgår det bl.a. at EU-retten etter departementets vurdering ikke åpner for at Eksportfinans, slik virksomheten er innrettet i dag, får unntak fra virkeområdet til direktiv 2006/48/EF (EUs kapitalkravsdirektiv), og at Eksportfinans heller ikke oppfyller vilkårene for unntak fra reglene om store engasjementer etter bestemmelser i nevnte direktiv.

Det pågår et arbeid for å finne en løsning som sikter mot å ivareta at de særlige formålene med virksomheten til Eksportfinans kan føres videre. Dette skjer i samarbeid mellom Finansdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet. Dette arbeidet vil imidlertid ta noe lenger tid enn tidligere lagt til grunn. På denne bakgrunn har Finansdepartementet varslet ett års forlengelse av den særskilte overgangsregelen som gjelder for Eksportfinans, slik at Eksportfinans kan benytte de tidligere reglene om store engasjementer frem til 31. desember 2012.

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Finansministeren

Vedlegg 4

Stortingets presidentskap
Ekspedisjonskontoret
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
11/4399 MAO

Dato
26.10.2011

**Spørsmål nr. 100 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant
Harald T. Nesvik**

Jeg viser til brev 19. oktober 2011 fra Stortingets presidentskap til nærings- og handelsministeren vedlagt spørsmål til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Harald T. Nesvik. Spørsmålet er oversendt meg som rette fagstatsråd.

Spørsmål

«EUs kapitaldekningsdirektiv er endret fra 1. januar 2011. Dette innebærer blant annet at direktivet vil redusere Eksportfinans sine muligheter til å yte langsiktig finansiering til norsk eksportnæring. Hvilke konkrete tiltak vil statsråden foreta seg overfor EU for at Norge skal få permanent unntak fra direktivet?»

Begrunnelse

«EUs kapitaldekningsdirektiv ble endret fra 1. januar 2011. Ett av elementene i det endrede direktivet vil redusere Eksportfinans sine muligheter til å yte langsiktig finansiering til norsk eksportnæring.

Både innenfor petroleums- og den maritime næringen er det store enkeltprosjekter og et betydelig finansieringsbehov som berøres av dette. Den type langsiktig kontraktsfinansiering som Eksportfinans tilbyr, kan ikke uten videre tilbys av andre aktører i finansmarkedet.

Ifølge Norsk Industri og Maritimt Forum vil dette kunne medføre en nedbygging av store deler av norsk maritim industri og ramme et stort antall arbeidsplasser.

Ifølge Norges Rederiforbund er det 17 EU-land som har unntak fra direktivet i dag, noe som har gjort disse landene i stand til å hjelpe sin nasjonale industri med milliardlån. Som eksempel har Danmark gitt unntak fra direktivet for Danmarks Skibskredit.

Norge har fått et midlertidig unntak for implementering av EU direktivet som går ut 31. desember 2011, og det er i denne forbindelse denne problemstillingen aktualiserer seg.»

Svar

Eksporfinans er en norsk kredittinstitusjon som driver virksomhet og tar risiko på lik linje med andre norske kredittinstitusjoner. Eksporfinans forvalter også en ordning for subsidierte lån til kjøpere av norske kapitalvarer på vegne av staten. Eksporfinans er underlagt vanlig norsk regelverk for banker og andre kredittinstitusjoner. Kapitalkravene skal reflektere risikoen ved ulike typer engasjementer og bidra til at kredittinstitusjonene har tilstrekkelig kapital til å bære risikoen de tar på seg. Dette er viktig for stabiliteten i vårt finansielle system.

Etter tidligere regelverk kunne kredittinstitusjoner kort gjengitt ha fem ganger så store engasjementer med andre kredittinstitusjoner sammenlignet med grensen for engasjementer med de fleste andre enkeltmotparter. Erfaringene fra finanskrisen tilsier at store engasjementer med andre kredittinstitusjoner bør behandles på samme måte som store engasjementer med andre typer motparter fordi risikoen prinsipielt sett kan være den samme. EU fastsatte derfor i 2009 nye regler om kredittinstitusjoners store engasjementer i EUs kapitalkravsdirektiv (direktiv 2006/48/EF). De nye reglene innebærer de samme begrensningene for kredittinstitusjoners engasjementer med hverandre som kredittinstitusjoners engasjementer med de fleste andre motparter.

Direktiv 2006/48/EF er tatt inn i EØS-avtalen. Direktiv 2009/111/EF, som endrer reglene om store engasjementer i direktiv 2006/48/EF, er også tatt inn i EØS-avtalen. Beslutningen i EØS-komiteen om innlemmelse av direktiv 2009/111/EF i EØS-avtalen ble tatt med såkalt forfatningsrettslig forbehold. Dette forbeholdet er ennå ikke opphevet av alle EØS/EFTA-statene. I henhold til EØS-avtalen art. 103 (2) skal beslutningen derfor anvendes midlertidig i påvente av at de forfatningsrettslige krav oppfylles.

Nye norske regler som gjennomfører EØS-regler som svarer til bestemmelser i EUs kapitalkravsdirektiv (direktiv 2006/48/EF) som endret ved direktiv 2009/111/EF, ble fastsatt i forskrift i desember i fjor. Finansdepartementet har som kjent gitt en overgangsregel for Eksporfinans. Finansdepartementet opplyste onsdag 19. oktober 2011 at denne overgangsregelen vil bli forlenget ut 2012. Overgangsregelen innebærer at Eksporfinans kan benytte reglene om store engasjementer slik de gjaldt per 15. desember 2010.

Virkeområdet for EUs kapitalkravsdirektiv er i hovedsak en videreføring av virkeområdet for EUs første bankdirektiv fra 12. desember 1977 (direktiv 77/780/EØF). Artikkel 2 i EUs kapitalkravsdirektiv (direktiv 2006/48/EF) gir et generelt unntak fra direktivets virkeområde for sentralbanker, postgirokontorer og enkelte navngitte kredittinstitusjoner i EUs medlemsstater. Disse generelle og konkrete unntakene svarer stort sett til de generelle og konkrete unntakene i artikkel 2 i første bankdirektiv (direktiv 77/780/EØF).

Det ble ikke tatt inn noen unntak i EØS-avtalen knyttet til direktiv 77/780/EØF for Eksportfinans før EØS-avtalen trådte i kraft 1. januar 1994. Etter min vurdering var det heller ikke noe grunnlag for dette. EØS-avtalens bestemmelser om banker og andre kredittinstitusjoner ble omtalt på s. 212–216 i St.prp. nr. 100 (1991–1992) om samtykke til ratifikasjon av Avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS), jf. vedlagte kopi (vedlegg 1). Jeg har også lagt ved kopi av direktiv 77/780/EØF art. 2, som var tatt inn i St.prp. 100 (1991–1992) vedlegg 2 bind 10, s. 118–119 (vedlegg 2), og kopi av punktet i EØS-avtalen der dette direktivet er tatt inn, med tilpasningstekst, slik dette fremgikk av St.prp. nr. 100 (1991–1992) vedlegg 1, s. 336 (vedlegg 3).

I innstillingen fra utenriks- og konstitusjonskomiteen om samtykke til ratifikasjon av Avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet (EØS), undertegnet i Oporto 2. mai 1992, står det følgende:

«Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at kapital de seneste årene har beveget seg stadig friere over landegrensene. Dette er en utvikling som gjelder hele den industrialiserte verden, og det er en betydelig utfordring å motvirke uheldige virkninger av utviklingen ved å avtalefeste felles regler og internasjonale samarbeidsprosedyrer. Etter flertallets oppfatning er det derfor av stor betydning at et felles regelverk for bank, forsikring og verdipapirhandel vil bli gjort gjeldende i EØS.»

(Innst. S. nr. 248 (1991–1992), s. 72)

Det har etter 1994 ikke vært endringer i Eksportfinans' virksomhet eller innretning som skulle tilsi en annen prinsipiell vurdering. Jeg er ikke kjent med at noen har tatt opp spørsmål om at Norge skulle forsøke å få unntak fra plikten til å regulere Eksportfinans på samme måte som andre kredittinstitusjoner før Eksportfinans tok dette opp høsten 2010, etter at det var oppnådd internasjonal enighet om strengere grenser for kredittinstitusjoners engasjementer med andre kredittinstitusjoner.

Det forhold at et land har unntak i et direktiv eller i EØS-avtalen for en type institusjon eller en konkret navngitt institusjon, innebærer at landet ikke har en folkerettslig plikt til å regulere institusjonen med nasjonalt regelverk som gjennomfører direktivet eller EØS-forpliktelsen som svarer til direktivet. Institusjonen kan likevel bli underlagt nasjonale krav. Institusjonen kan også selv velge å forplikte seg til å følge visse standarder gjennom f.eks. vedtekter. Institusjonene som er unntatt fra EUs

kapitalkravsdirektivs virkeområde er forskjellige, og de er organisert på ulike måter. Virksomhetene varierer fra bl.a. utviklingsbankvirksomhet og landbruksfinansiering til boliglån og eksportfinansiering. Mange er 100 pst. eiet av stat eller kommune. Det er derfor lite grunnlag for å sammenligne institusjoner bare ut fra det forhold at de er nevnt i artikkel 2 i EUs kapitalkravsdirektiv eller er unntatt i en tilpasningstekst i forbindelse med at direktivet er tatt inn i EØS-avtalen.

Jeg har lagt ved en oversikt over navngitte institusjoner som har generelt unntak fra virkeområdet til gjeldende kapitalkravsdirektiv (direktiv 2006/48/EF) og det tilsvarende EØS-regelverket med krav til nasjonal regulering av banker og andre kredittinstitusjoner (vedlegg 4). For ordens skyld legger jeg også ved kopi av direktiv 2006/48/EF art. 2 med gjeldende direktivunntak (vedlegg 5) og oppdatert versjon av EØS-avtalens vedlegg IX pkt. 14 (vedlegg 6) der tilpasningsteksten til direktivets art. 2 fremkommer.

Danmarks Skibskredit A/S er som det nevnes en av institusjonene som er unntatt fra kapitalkravsdirektivets virkeområde. Danske myndigheter utnytter imidlertid ikke dette handlingsrommet. Danmarks Skibskredit er underlagt en egen særlov og store deler av det danske soliditetsregelverket (som bygger på kapitalkravsdirektivet). Institusjonen har nedfelt i sine vedtekter at den likevel skal følge hovedreglene om store engasjementer, og den har meget høy kapitaldekning. Per utgangen av 2010 hadde Danmarks Skibskredit en egenkapitaldekning (egenkapital i prosent av uvektet balansesum) på 11,3 pst.¹

Et annet eksempel er Svenska Skeppshypotekskassan. Denne institusjonen er unntatt fra direktivets virkeområde, er 100 pst. statlig eiet, og har høy kapitaldekning. Per utgangen av 2010 hadde Svenska Skeppshypotekskassan en egenkapitaldekning (egenkapital i prosent av uvektet balansesum) på 22 pst.² En annen svensk eksportfinansieringsinstitusjon, AB Svensk Exportkredit, er derimot ikke unntatt fra direktivet. Svensk Exportkredit driver etter det departementet er kjent med nokså tilsvarende virksomhet som Eksportfinans, herunder CIRR-lån. Per utgangen av 2010 hadde Svensk Exportkredit en egenkapitaldekning (egenkapital i prosent av uvektet balansesum) på 3,7 pst.³ Til sammenligning hadde Eksportfinans en egenkapitaldekning på 2,4 pst. på samme tidspunkt.⁴

Eksportfinans låner stort sett ut med garanti fra GIEK (staten) eller fra banker. Grensen for hvor stort et engasjement med en annen kredittinstitusjon (f.eks. i form av bankgaranti) kan være i forhold til ansvarlig kapital er satt vesentlig ned for å redusere risikoen i finanssektoren. Det er ikke endringer i hvor stort et engasjement med garanti fra staten kan være. En finansinstitusjon som tar risiko har selv et ansvar for å ha

¹ Kilde: Danmarks Skibskredit, Årsrapport 2010.

² Kilde: Svenska Skeppshypotekskassan, Årsredovisning 2010.

³ Kilde: Svensk Exportkredit, Årsredovisning 2010.

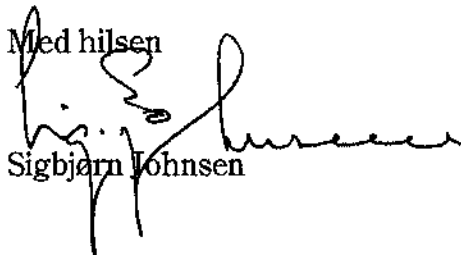
⁴ Kilde: Eksportfinans, Annual Report 2010.

tilstrekkelig kapital til å møte forskjellige utfordringer. Egenkapitalen er «førstelinjeforsvaret», og det er viktig at den er tilstrekkelig. Dette innebærer kort gjengitt at Eksportfinans enten må øke egenkapitalen eller redusere størrelsen på utlån med bankgaranti.

Formålet med de nye EU-reglene om store engasjementer er å styrke soliditeten i banker og andre kredittinstitusjoner. Norge støtter det internasjonale arbeidet for å stille strengere krav til finansinstitusjoners kapital. Det er svært viktig at lærdommene fra den internasjonale finanskrisen følges opp med nytt regelverk, også i Norge. Norsk finansmarkedsregulering bygger på at lik risiko skal reguleres likt.

De offentlig støttede eksportlånene under den såkalte CIR/108-ordningen er, sammen med garantiene som tilbys av GIEK, viktige bidrag til at norske eksportbedrifter kan hevde seg i konkurransen med utenlandske bedrifter. Regjeringen har styrket og sikret disse ordningene de senere årene. Finansdepartementet samarbeider med Nærings- og handelsdepartementet for å sikre en fortsatt god eksportfinansieringsordning for norsk næringsliv. Dette kan om nødvendig skje i statlig regi.

Med hilsen

Sigbjørn Johnsen

Kopi: Nærings- og handelsministeren

Vedlegg:

1. Omtale av EØS-avtalens bestemmelser om banker og andre kredittinstitusjoner fra St.prp. nr. 100 (1991–1992), s. 212–216.
2. Kopi av direktiv 77/780/EØF art. 2 fra St.prp. 100 (1991–1992), s. 118–119.
3. Utdrag fra EØS-avtalen der direktiv 77/780/EØF er tatt inn, med tilpasningstekst, fra vedlegg nr. 1 til St.prp. nr. 100 (1991–1992), s. 336.
4. Oversikt over navngitte institusjoner som har generelt unntak fra virkeområdet til direktiv 2006/48/EF og det tilsvarende EØS-regelverket.
5. Kopi av gjeldende direktiv 2006/48/EF art. 2.
6. Kopi av oppdatert versjon av EØS-avtalens vedlegg IX pkt. 14.

Vedlegg 7

være fullført når det gjelder finansielle tjenester. Dette innebærer at det også innen livsforsikring skal bli fri adgang til å yte tjenester over landegrensene basert på én lisens og hjemlandskontroll. Det er i forslaget til 3. livsforsikringsdirektiv spesielt vist til at regler for forsikring, og særlig livsforsikring, hittil har ligget etter utviklingen av regler for kredittinstitusjoner og aksjefond, som dermed har fått et forsprang i konkurransen om folks sparepenger. I forslaget til 3. direktiv foreslås reglene om full adgang til fri tjenesteyting. Det skal være felles regler om regnskap og minstekrav til tekniske reserver, samt om hva selskapet kan plassere sine midler i. Medlemslandene kan som hovedregel fremdeles velge å anvende egen rett med hensyn til forsikringsavtale og forsikringsvilkår i den forsikringsgjærdes hjemland.

Det foreligger, som nevnt i avsnittet om skadeforsikring, også nylig vedtatte direktiver om forsikringsselskapers regnskaper og om en forsikringskomite, og forslag til direktiver om avvikling av forsikringsselskaper og om forsikringsavtaler, og en forordning om unntak for konkurransereglene. Videre foreligger det et forslag til direktiv om pensjonsfond.

Det foreligger ikke forslag til harmonisering av skatteregler som kan ha betydning for livsforsikring. En er heller ikke kjent med at det er planer om å utarbeide slike regler. Mangelen på harmonisering kan innvirke på muligheten for i praksis å etablere et felles forsikringsmarked.

Nye EF-regler vil først bli EØS-forpliktelse etter at de er blitt behandlet etter reglene om den felles beslutningsprosess og vedtatt med enstemmighet i EØS-komiteen. Det vises til omtale av interimordningen i proposisjonsens kapittel 8, jf. også siste avsnitt i kapittel 5.7 nedenfor.

5.4.3 Banker og andre kredittinstitusjoner

Innledning

I EØS nyttes på samme måte som i EF begrepet kredittinstitusjoner. Dette omfatter først og fremst banker, men også finansieringsselskaper og kredittforetak. Et indre marked for banktjenester innebærer at banker skal ha adgang til å operere innen hele EØS-området basert på én tillatelse og under tilsyn fra myndighetene i hjemlandet. Det er også EØS-regler om forbrukerkreditt, som bl.a. stiller krav om skriftlighet for lånebetingelser samt krav om opplysning om effektiv rente etc. i avtaler mellom profesjonelle kredittyttere og forbrukere. Disse reglene er behandlet i proposisjonsens kapittel 7. I kapittel 7 er også EFs anbefaling om elektronisk beta-

lingsformidling omtalt. EF-kommisjonen har nylig lagt frem et arbeidsdokument om forenkling av betalinger over landegrensene. Regler om betalingsformidling er imidlertid ikke vedtatt, og inngår ikke i EØS-avtalen.

EFs regelverk

Rdir 77/780 (16), 1. bankdirektiv, inneholder definisjonen av kredittinstitusjon, unntak for typer institusjoner og enkeltinstitusjoner, og regler om hvilke vilkår som må stilles før kredittinstitusjoner kan få tillatelse til å etablere seg. Kredittinstitusjon er definert som et foretak som tar imot innskudd fra allmennheten, og yter finansiering. Begrepet kredittinstitusjon omfatter først og fremst banker. Men også finansieringsforetak, dvs finansieringsselskaper og kredittforetak, er omfattet. Sentralbanker og postgirokontorer er unntatt fra regelverket. I tillegg har enkeltland fått unntak for enkelte institusjoner.

Spørsmålet om å tillate etablering av filialer fra institusjoner i tredjeland er opp til det enkelte medlemsland. Men dersom det tillates etablert filial, må denne ikke få gunstigere vilkår enn filialer fra institusjoner i medlemsland.

Rdir 89/646 (17), 2. bankdirektiv, supplerer og endrer første bankdirektiv. Det er etablert en omfattende liste over det som kan regnes som vanlige aktiviteter for kredittinstitusjoner. De tjenester innenfor listen som en institusjon har lov til å utføre i hjemlandet, skal den fra og med 1 januar 1993 ha fri adgang til å tilby over landegrensene eller gjennom en filial i et annet medlemsland. Myndighetene i vertslandet kan ikke motsette seg slik tjenesteyting så lenge kredittinstitusjonen tilfredstiller kravene i hjemlandet. I følge 2. bankdirektiv skal den ansvarlige kapital i en kredittinstitusjon som hovedregel utgjøre minst 5 mill. ECU (ca. 40 mill kroner). Det kravet kan for særskilte grupper kredittinstitusjoner som har lavere kapital i utgangspunktet, settes ned til 1 mill. ECU (ca. 8 mill kroner). Det skal stilles krav til eiere av kredittinstitusjoner. Dersom eiere, som har mer enn 10 pst. av kapitalen eller stemmene i selskapet, utøver innflytelse som kan være til skade for en sunn og forsvarlig ledelse av institusjonen, skal det treffes tiltak som kan omfatte bl.a. påbud og avsperring av stemmerettighetene. Det skal, med enkelte unntak, ikke være adgang for andre enn kredittinstitusjoner til å motta innskudd fra allmennheten.

2. bankdirektiv har også bestemmelser om etablering av datterselskaper fra tredjeland. Slik etablering er et felles anliggende innenfor EF, i motsetning til etablering av filialer fra tredjeland. Som omtalt ovenfor, slår det 1. bankdirektiv fast at filialetablering fra tredje-

Om samtykke til ratifikasjon av Avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS)

land er et spørsmål for de enkelte medlemsland. I de tilfelle EF finner at finansinstitusjoner fra EF blir diskriminert i et tredjeland, dvs ikke «gis de samme konkurransemuligheter som tilbys nasjonale kredittinstitusjoner og at vilkårene for reell markedsadgang ikke er oppfytt», (2. bankdirektiv Art. 9(4)) kan Kommisjonen, i tillegg til å kreve forhandlinger, også iverksette sanksjoner slik at kredittinstitusjoner fra tredjeland ikke får adgang til å opprette eller overta datterselskaper i EF-land. Det er tilsvarende regler for forsikringselskaper.

Direktivet har også bestemmelser om kredittinstitusjoners maksimale adgang til å inneha såkalte kvalifiserte eierandeler i selskap som driver annen virksomhet enn det kredittinstitusjoner kan drive med, jf. art. 12.

Viktige bestemmelser i 2. bankdirektiv er reglene om fordeling av tilsyn mellom hjemlandets og vertslandets myndigheter. Det er i utgangspunktet hjemlandets myndigheter som skal føre tilsyn med kredittinstitusjoner. Dette betyr at tilsynet med f.eks. bankfilialer, som formelt ikke er egne selskaper, skal utføres av tilsynsmyndighetene i det landet hvor hovedbanken er registrert (hjemlandet). Filialers likviditet skal imidlertid overvåkes av hjem- og vertsland i fellesskap. Før det gis tillatelse til å etablere en kredittinstitusjon som er datterselskap, søsterselskap eller har de samme kontrollerende eiere som en kredittinstitusjon i et annet land, skal myndighetene i etableringslandet konsultere myndighetene i hjemlandet.

Rdir 83/350 (18) fastsetter ytterligere regler om tilsyn på konsolidert basis. Dersom f.eks. en bank oppretter en datterbank i et annet land, skal i første hånd myndighetene i landet hvor datterbanken er etablert, føre tilsynet. Hjemlandet for en datterbank, som er et eget selskap, er det landet hvor datterbanken er registrert. For å kunne føre tilsyn på konsolidert basis, slår imidlertid direktivet fast at også myndighetene i morbankens hjemland skal kunne føre tilsyn med datterbanken.

De to direktivene, Rdir 89/299 (19) og Rdir 89/647 (20) inneholder henholdsvis regler om hva som kan regnes som ansvarlig kapital og hvor stor den ansvarlige kapitalen i en kredittinstitusjon minst skal være i forhold til virksomheten. Formålet er at egenkapitalen skal stå i forhold til den kredittisiko institusjonen har. Disse reglene svarer til de reglene som er anbefalt for banker med internasjonal virksomhet av den såkalte Cooke-komiteen nedsett av Den internasjonale oppgjørsbanken (BIS). Ansvarlig kapital skal etter disse reglene utgjøre minst 8 pst. av kredittinstitusjonens aktiva og poster utenom balansen etter justering for risiko.

Rdir 86/635 (21) inneholder regler for hvordan kredittinstitusjoners regnskaper skal føres. Reglene bygger på EFs generelle regler for selskapsregnskap. Rdir 89/117 (22) fastsetter at en filial av en kredittinstitusjon fra et annet medlemsland ikke kan pålegges å offentliggjøre egne regnskaper, men skal ha plikt til å offentliggjøre kredittinstitusjonens samlede regnskap, eventuelt oversatt til språket i vertslandet for filialen.

Rdir 91/308 (23) inneholder regler som skal bidra til å bekjempe hvitvasking av penger. Hvitvasking av penger er gitt en omfattende definisjon som inkluderer de fleste mulige former for anvendelse av midler som stammer fra kriminell aktivitet. Reglene fastslår for det første at hvitvasking skal forbyes. Videre skal landene innføre regler som påbyr kreditt- og finansinstitusjoner å søke å forhindre hvitvasking. Slike institusjoner skal kreve legitimasjon av den som ønsker å åpne en konto, gjøre transaksjoner for mer enn 15 000 ECU (ca. 120 000 kroner) og forøvrig dersom det er mistanke om hvitvasking. Dokumenter om identifikasjon og transaksjoner skal beholdes i minst fem år. Institusjonene skal pålegges å sjekke mistenkelige transaksjoner, og ansatte og tillitsmenn skal samarbeide med de myndighetene som har med hvitvasking å gjøre. De blir i tilfelle fritatt for taushetsplikt og skal kunne pålegges å gi opplysninger om mistenkelige transaksjoner. Det skal være forbudt å gjennomføre antatte hvitvaskingsoperasjoner før myndighetene er varslet.

Sentrale spørsmål i forhandlingene

Hvert enkelt EFTA-land vil ha sine egne regler vedrørende etablering av tredjelands finansinstitusjoner. EF har på sin side sine egne felles regler om dette, jf. omtalen ovenfor. Prinsippet om ulike regler for å gi etableringstillatelse for finansinstitusjoner fra tredjeland, er imidlertid uforenlig med prinsippet om at en institusjon som først er etablert i ett land, skal ha fri adgang til hele EØS-området. Et av de vanskelige punktene i forhandlingene om finansielle tjenester var å løse dette problemet.

Siktemålet i forhandlingene var å legge opp til et nært og pragmatisk samarbeid vedrørende etablering av tredjelands finansinstitusjoner samtidig som partenes autonomi ble bevart. Forhandlingene dreide seg ellers om å fastlegge visse overgangsordninger, visse beregninger av egenkapitalandeler og dessuten delttagelse av EFTA-landene i enkelte av EFs komiteer.

Forhandlingsresultatet

Direktivene for banker og andre kredittinstitusjoner inngår i Avtalen med de modifikasjoner som er angitt i Avtalens Vedlegg IX, pkt 14-23 (S.v. 1 s. 336-338). Forhandlingsresultatet går ut på følgende:

- Den tilpasning som ble valgt for etablering av datterselskaper av kredittinstitusjoner hjemmehørende i tredjeland, innebærer at de etableringstillatelser som gis av hhv. EFTA- og EF-land i utgangspunktet skal være gyldige innen hele EØS. Dette er basert på at man i praksis, men ikke strengt formelt, vil ha et felles regime overfor tredjeland. I mange tilfelle vil det være liten grunn til å praktisere forskjellig politikk overfor tredjeland. Mot denne bakgrunn er det lagt opp til konsultasjoner og samarbeid om vurdering av politikken i forhold til tredjeland på dette området. Avvikene fra en felles politikk vil på den ene side være i de tilfelle der den faktiske markedsadgang i et tredjeland er dårligere for ett eller flere EFTA-land sammenlignet med EF. Om EF i slike tilfelle gir lisenser til datterselskaper fra slike tredjeland, skal disse være begrenset til EF-området med mindre de enkelte EFTA-land skulle ønske noe annet. På den annen side vil det være slik at dersom EF har besluttet at det ikke skal gis lisenser til datterselskaper fra ett eller flere tredjeland, skal lisenser som gis av EFTA-land være begrenset til dette EFTA-landet eller til de øvrige EFTA-land som måtte ønske det. Disse begrensningene gjelder ikke for institusjoner som allerede har fått lisens til virksomhet innen EØS. EF har videre forpliktet seg til å søke å få gode ordninger også for EFTA-landene i de tilfellene der EF forhandler med tredjeland om markedsadgang. Bestemmelsene om tredjelands forhold går fram av pkt 16(a) i Avtalens Vedlegg IX. Det er som nevnt tilsvarende EØS-regler om tredjelands-forhold for skade- og livsforsikring.
- Island har en generell overgangsordning, slik at landet først skal oppfylle de EØS-regler som motsvarer 1. og 2. bankdirektiv innen 1995, se pkt 15(c) og 16(c) i Avtalens Vedlegg IX.
- For Finland skal utlån som er sikret med aksjer i boligselskaper, ved beregning av egenkapitalandelen behandles på samme måte som lån sikret med pant i fast eiendom. Østerrike og Island skal frem til 1996 ha adgang til å ha en lavere egenkapitaldekning enn det ellers kreves for aktiva sikret med pant i bygg. Østerrike og Finland har en overgangsperiode frem til 1. januar 1995 for kredittinstitusjoner som ikke tilfredsstiller egenkapitalkravene. Disse skal fortsatt få virke på det innenlandske markedet, men ikke i andre EØS-land, jf. pkt 18 i Avtalens Vedlegg IX.
- Som en konsekvens av at det for Østerrike, Sverige, Sveits, Liechtenstein og Norge er overgangsordninger for innføring av de generelle regnskapsreglene, jf. proposisjonens kapittel 9, er det også overgangsordninger for direktivet om regnskaper for kredittinstitusjoner. Overgangsperioden for Østerrike, Sverige og Norge er frem til 1995, og for Sveits og Liechtenstein frem til 1996. I henhold til pkt. 21 i Avtalens Vedlegg IX har EFTA-landene forpliktet seg til å anerkjenne regnskaper fra filialer av EF-institusjoner også i overgangsperioden.
- I henhold til Avtalens Protokoll 37 (S.v. 1 s. 182) har EFTA-landene fått innpass i den komiteén som er opprettet i henhold til Rdir 91/308 om hvitvasking av penger og som skal koordinere arbeidet mot hvitvasking, pkt 23 i Avtalens Vedlegg IX. Komiteén har fire forskjellige typer oppgaver. Det er spesielt bestemt at EFTA-landene skal kunne delta i komiteéns arbeid med hensyn til både å lette iverksettelsen av direktivbestemmelsene og å lette konsultasjoner om strengere nasjonale regler. De to øvrige oppgavene innebærer arbeid med eventuelle utvidelser av reglene om hvitvasking. I forhold til dette arbeidet i komiteén er det de generelle regler i EØS-avtalen om EFTA-landenes deltakelse i komiteer som skal gjelde.
- I henhold til et brev fra EFs forhandlingsleder (S.v. 1 s. 458) skal regelen i EØS-avtalens Artikkel 100 om komitédeltakelse for EFTA-landene komme til anvendelse når den Rådgivende bankkomité behandler saker i samsvar med de såkalte «komitologi»-prosedyrene. For nærmere omtale av disse prosedyrene vises det til proposisjonens kapittel 8.
- I tillegg er det i Avtalens Protokoll 39 (S.v. 1 s. 184) slått fast at ECU i Avtalen betyr ECU som definert av de kompetente organer i EF. (Dette gjelder generelt og ikke bare i forhold til kredittinstitusjoner.)

Behov for endringer i norsk lovgivning

I henhold til de av EØS-avtalens regler som motsvarer 2. bankdirektiv, skal det være fri adgang for kredittinstitusjoner til å yte finansielle tjenester i form av direkte grenseoverskridende tjenesteyting eller gjennom en filial. Det vil derfor bli foreslått å lovfeste at kredittinstitusjoner som har tillatelse til å drive

virksom
økonomi
gang t
len m
tusjon
kan å
disse
tene i
kreve
gang
oppre
bank
gang
land
tillat
ter. E
skal
7. de
insti
papi
love
virk
stitu
gjer
tilsy
vil i
re h
mø
kre
I
vir
rin
all
sk
sti
gi
in
i l
fo
sk
na
ru
v
g
o
fr
s

(
f
f
)
)

Om samtykke til ratifikasjon av Avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS)

virksomhet i et land innenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområde skal ha adgang til å drive virksomhet i Norge. EØS-avtalen medfører at banker og andre kredittinstitusjoner som er etablert i andre EØS-land, kan åpne filialer i Norge, og at virksomheten i disse filialene står under tilsyn av myndighetene i kredittinstitusjonens hjemland. Dette krever lovendring, siden det idag ikke er adgang for utenlandske kredittinstitusjoner til å opprette filial i Norge. Samtidig vil norske banker og andre kredittinstitusjoner få fri adgang til å etablere filialer i de øvrige EFTA-land og innen EF uten at dette er avhengig av tillatelse fra vertslandenes tilsynsmyndigheter. Slike filialer vil stå under norsk tilsyn, og skal ha tillatelse fra norske myndigheter. Lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet for kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper og verdipapirhandel m.v. (Kredittilsynet) (tilsynsloven) foreslås endret for å klargjøre at den virksomhet som drives i Norge av kredittinstitusjoner fra andre EØS-land, eventuelt gjennom filial i Norge, også kommer under tilsyn av Kredittilsynet. Kredittilsynets tilsyn vil imidlertid være begrenset fordi det vil være hjemlandets tilsynsmyndighet som har primærkompetansen for å føre tilsyn med sine kredittinstitusjoner.

Lov av 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven), er en generell lov for alle finansinstitusjoner, og er supplert av forskjellig lovgivning for de ulike typer finansinstitusjoner. Det er derfor ulike regelsett som gjelder for forskjellige institusjoner som går inn under definisjonen av kredittinstitusjoner i henhold til første bankdirektiv. Lovene for forretnings- og sparebanker er knyttet til innskuddsmonopolet, mens lovgivningen for finansieringsforetak er knyttet til det å drive finansieringsvirksomhet. I tillegg er det særlover for en rekke statsbanker. Det er, etter Regjeringens oppfatning, ikke noe i veien for å opprettholde differensierte nasjonale regler for forskjellige typer av kredittinstitusjoner, så lenge reglene tilfredsstiller EØS-reglene.

Lov av 24. mai 1961 nr. 1 om sparebanker (sparebankloven), lov av 24. mai 1961 nr. 2 om forretningsbanker (forretningsbankloven) og finansieringsvirksomhetsloven inneholder regler om størrelsen på den minste ansvarlige kapital et foretak kan ha. Det er lovfestet krav om at grunnfondet eller aksjekapitalen skal være over en viss størrelse, henholdsvis 500 000 kroner og 1 mill. kroner. Disse kravene er i praksis foreldet, i og med at beløpsgrensene har stått uendret i lang tid. Minimumskravene til startkapital for nye kredittinstitusjoner (uavhengig av virksomhetens omfang) må

økes til de grenser som etter EØS-reglene gjelder for kredittinstitusjoner, dvs. henholdsvis 5 og 1 mill. ECU eller henholdsvis ca. 40 og 8 mill. kroner. Tilsvarende foreslås en bestemmelse som stiller krav om at den minste startkapital for et finansieringsforetak som hovedregel skal være minimum 5 mill. ECU.

Norge har innført regler om ansvarlig kapital for kredittinstitusjoner som svarer til EØS-reglene og BIS-reglene. Det er satt en opptrappingsplan med sikte på at ansvarlig kapital skal utgjøre minst 8 pst av beregningsgrunnlaget etter de nye reglene innen utgangen av 1992. Disse skjerpede krav til minimum ansvarlig kapital i forhold til virksomhetens omfang vil kunne være vanskelige å oppfylle for enkelte institusjoner. Det er ikke avklart hvordan mulige problemer med for lav ansvarlig kapital i forhold til de EØS-forpliktelse som motsvarer de krav 2. bankdirektiv setter til nasjonale krav, skal behandles. Innen EF er det antydnet at det i tilfelle må settes individuelle opptrappingsplaner, kombinert med skjerpet oppfølging fra tilsynsmyndighetene. Etter Regjeringens oppfatning vil en måtte tillate midlertidig underoppfylling, men uansett må ansvarlig kapital regnes i samsvar med forskriften. I en slik eventuell situasjon vil institusjonen måtte følges opp spesielt fra tilsynsmyndighetenes side.

Sparebank- og forretningsbanklovens bestemmelser om krav til norsk statsborgerskap for stiftere m.v. må endres for å forhindre forskjellsbehandling på grunn av nasjonalitet. Det samme gjelder de tilsvarende bestemmelser i finansieringsvirksomhetsloven med hensyn til finansieringsforetak. Kredittinstitusjoner fra andre EØS-land må også få adgang til å benytte betegnelsen bank i Norge dersom de har adgang til å benytte slik betegnelse i hjemlandet.

Finansinstitusjonslovgivningen inneholder ingen generelle bestemmelser som oppstiller klare grenser for en kredittinstitusjons adgang til å inneha kvalifiserte eierandeler i selskap som driver annen virksomhet enn det institusjonen selv kan drive. I samsvar med 2. bankdirektiv foreslås en generell bestemmelse inntatt i finansieringsvirksomhetsloven som oppstiller begrensninger til å inneha slike kvalifiserte eierandeler. Begrensningene vil være knyttet til kredittinstitusjonens ansvarlige kapital.

De norske reglene om regnskap svarer ikke fullt ut til EØS-regelverket for regnskap. Det er forskjeller både i krav til oppstilling og i vurderingsreglene. En lang rekke av de krav som stilles i direktivene om finansielle tjenester, er knyttet til størrelser i regnskapet. In-

nenfor overgangsordningen, som for Norge er to år, vil regelverkene i EF-landene og i EFTA-landene måtte anvendes side om side, og slik at myndighetene i de respektive land akseptører at den enkelte kredittinstitusjon følger reglene i institusjonens hjemland. EFs generelle direktiver om regnskapsregler hører tematiske under selskapsretten, og ikke under finansielle tjenester. For kredittinstitusjoner er det imidlertid gitt særregler. Disse særreglene er presiseringer av eller unntak fra de generelle regnskapsreglene.

For bankers regnskaper er det visse forskjeller mellom det norske regelverket og de krav som reglene i EØS-avtalen stiller. De norske vurderingsreglene er i hovedtrekk sammenfallende med EØS-forpliktelsene. Det er imidlertid enkelte forskjeller, bl.a. med hensyn til verdsettelsen av obligasjoner. Det er i tillegg enkelte forskjeller i hvordan resultatregnskap og balanse skal stilles opp. Det vil bli lagt frem et forslag til endringer i regnskapsreglene slik at de innen 1. januar 1995 kan tilfredstille de bestemmelsene i EØS-avtalen som motsvarer regnskapsdirektivet for kredittinstitusjoner.

Det er adgang til å opprettholde statsbanker innenfor EØS-avtalen. Fire norske statsbanker, Statens lånekasse for utdanning, Industrifondet, Småbedriftsfondet og Lånekassen for aviser, mottar ikke innlån fra allmenheten, og har heller ikke adgang til å gjøre det. De faller derfor utenfor direktivets definisjon av kredittinstitusjon, og omfattes ikke av avtalens bestemmelser. Ytterligere fire statsbanker, Den Norske Stats Husbank, Statens Landbruksbank, Statens Fiskarbank og Distriktenes utbyggingsfond, har etter lovgivningen adgang til å låne inn penger fra allmenheten. I henhold til fast praksis fra 1980 finansieres disse fire statsbankene bare ved lån fra staten. For at de klart skal falle utenfor EØS-definisjonen av kredittinstitusjoner, vil det bli foreslått endring i lov av 1. mars 1946 nr. 3 om Statens Husbank (husbankloven), lov av 5. februar 1965 nr. 2 om Statens Landbruksbank (landbruksbankloven), lov av 18. juni 1965 nr. 11 om Distriktenes utbyggingsfond og i lov av 28. april 1972 nr. 22 om Statens Fiskarbank (fiskarbankloven), slik at institusjonene formelt ikke har adgang til å låne inn fra allmenheten.

Regjeringen har foreslått en omorganisering av de statlige næringsbankene, jf. Ot.prp. nr. 57 (1991-92) om lov om Statens nærings- og distriktsutviklingsfond. Det er foreslått at det nye fondet skal ha staten som eneste innlånsskilde. I utkast til lov om den nye Norges Postbank, jf. Ot.prp. nr. 45 (1991-92) er det foreslått regler som innebærer at den nye banken vil bli underlagt de generelle regler som

gjelder også for andre norske kredittinstitusjoner. Den Norske Industribank A/S og Norges Kommunalbank er regulert av egne lover. Regjeringen legger til grunn at den reguleringen disse to institusjonene er underlagt, også tilfredstiller reglene i EØS-avtalen.

Kriminalisering av hvitvasking av penger vil bli gjennomført i forbindelse med ratifikasjon av henholdsvis FN-konvensjonen av 1988 og Europarådskonvensjonen av 1990 om hvitvasking. Regler som pålegger kreditt- og finansinstitusjonene, og deres ansatte, å søke å forhindre hvitvasking, krever ny lovgivning. Norge har allerede påtatt seg tilsvarende forpliktelser ved tilslutning til anbefalingene i forbindelse med «Financial Action Task Force» (FATF), opprinnelig et initiativ fra de syv største industri-landene (G-7) for å motarbeide hvitvasking.

Øvrige konsekvenser av Avtalen

Banker og andre kredittinstitusjoner etablert i EØS-land skal ha adgang til å yte tjenester innen hele EØS-området, enten over landegrensene eller ved opprettelse av filialer. Dette betyr bl.a. at norske banker vil få større adgang til å tilby sine tjenester i andre europeiske land. Norske bankkunder vil samtidig i større grad kunne velge mellom tilbud fra norske og utenlandske banker når de skal ta opp lån eller sette inn penger. Mye av denne valgfriheten, som innebærer større konkurranse på markedet for banktjenester, er allerede etablert i og med avviklingen av den norske valutareguleringen.

Videre utvikling av regelverket i EF

Det er nylig vedtatt to direktiver med enkelte endringer av reglene om kredittinstitusjoners ansvarlige kapital og et direktiv med regler om tilsyn med kredittinstitusjoner på konsolidert basis.

Det foreligger forslag til direktiver med regler om fri etablering og tjenesteyting for kredittforetak, regler om avvikling av kredittinstitusjoner og regler om tilleggskrav til egenkapital med utgangspunkt i den markedsrisiko kredittinstitusjoner har i forbindelse med valuta og verdipapirer. Videre foreligger det forslag til direktiver om store engasjementer med enkeltkunder, om avvikling av kredittinstitusjoner og om innskytergarantiordninger. Det er således lagt opp til en relativt omfattende videre harmonisering av regelverket for kredittinstitusjoner innen EF.

Nye EF-regler vil først bli EØS-forpliktelser etter at de er blitt behandlet etter Avtalens regler om den felles beslutningsprosess i EØS. Det vises til omtale av interimsoverordningen i proposisjonens kapittel 8, jf. også siste avsnitt i kapittel 5.7 nedenfor.

FRA VEDLEGG 2 BIND 10
 (TJENESTER OG KAPITAL)
 TIL SF PR. 100 (1991/92)

Det vil være nødvendig med like finansielle krav til kredittinstitusjoner for å sikre sparere lik beskyttelse og rettferdige konkurransevilkår mellom samme type institusjoner. Inntil en nærmere samordning bør det fastsettes hensiktsmessige strukturelle forholdstall som vil gjøre det mulig å følge situasjonen i sammenlignbare typer kredittinstitusjoner etter ensartede metoder og innenfor rammen av det samarbeid som finner sted mellom nasjonale myndigheter. Denne fremgangsmåten er egnet til å løtte den gradvise tilnærming mellom de systemer av nøkkeltall som medlemsstatene har fastsatt og anvendt. Det er imidlertid nødvendig å skille mellom de nøkkeltall som tar sikte på å sikre en forsvarlig drift av kredittinstitusjoner og de nøkkeltall som er fastsatt med henblikk på den økonomiske politikken og pengepolitikken. For å stille opp strukturelle forholdstall og å oppnå et mer alminnelig samarbeid mellom tilsynsmyndighetene, må samordningen av oppstillingen av kredittinstitusjonenes regnskaper begynne så snart som mulig.

De regler som gjelder for filialer av kredittinstitusjoner som har sitt hovedkontor utenfor Fellesskapet, bør være ensartet i alle medlemsstater. Det er viktig på det nåværende tidspunkt å fastsette at disse reglene ikke må være gunstigere enn reglene for filialer av institusjoner som hører hjemme i en medlemsstat. Det bør presiseres at Fellesskapet kan inngå avtaler med tredjestater om anvendelse av bestemmelser som gir slike filialer samme behandling innenfor hele Fellesskapets område, og i den forbindelse skal det tas hensyn til resiprositetsprinsippet.

Undersøkelse av problemer som oppstår på områder som omfattes av rådsdirektiver om kredittinstitusjoners virksomhet krever samarbeid mellom vedkommende myndigheter og Kommissjonen innenfor en rådgivende komité, særlig med tanke på en nærmere samordning.

Opprettelsen av en rådgivende komité for vedkommende myndigheter i medlemsstatene utelukker ikke andre former for samarbeid mellom myndigheter som fører tilsyn med adgang til å starte og utøve virksomhet som kredittinstitusjon, og særlig ikke samarbeid innenfor det kontaktutvalg som er opprettet mellom banktilsynsmyndighetene -

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

AVDELING I

Definisjoner og virkeområde

Artikkel 1

I dette direktiv menes med:

- «kredittinstitusjon»: et foretak hvis virksomhet består i å motta innskudd og annen kapital fra allmennheten som skal tilbakebetales og å yte lån for egen regning,

- «tillatelse»: et dokument, utstedt av myndigheter uansett form som gir tillatelse til å utøve virksomhet som kredittinstitusjon,
- «filial»: et forretningssted som juridisk sett er underordnet en kredittinstitusjon og som direkte utfører alle eller en del av de operasjoner som er forbundet med en kredittinstitusjons virksomhet; flere forretningssteder som blir opprettet i samme medlemsstat av en kredittinstitusjon med hovedkontor i en annen medlemsstat, skal anses som en enkelt filial, med forbehold for artikkel 4 nr. 1,
- «ansvarlig kapital»: kredittinstitusjonens ansvarlige kapital, herunder komponenter som kan likestilles med denne i henhold til nasjonale regler.

Artikkel 2

1. Dette direktiv får anvendelse på adgangen til å starte og utøve virksomhet som kredittinstitusjon.

2. Det får ikke anvendelse på virksomhet utøvet av:

- sentralbankene i medlemsstatene,
- postgirokontorer,
- i Belgia: kommunale sparebanker (caisses d'épargne communales - gemeentelijke spaarkassen), Institut de Récompte et de Garantie - Herdiscontoring- en Waarborginstitut, Société nationale d'Investissement - Nationale Investeringsmaatschappij, regionalutviklingselskaper (sociétés de développement régional - gewestelijke ontwikkelingsmaatschappijen, Société nationale du Logement - Nationale Maatschappij voor de Huisvesting og dets autoriserte selskaper og Société nationale terrienne - Nationale Landmaatschappij og dets autoriserte selskaper,
- i Danmark: Dansk Eksportfinansieringsfond og Danmarks Skipskreditfond,
- i Tyskland: Kreditanstalt für Wiederaufbau, foretak som er anerkjent under Wohnungsgemeinnützigkeitsgesetz (lov om sosial boligbygging) som organer for statlig boligpolitikk og som ikke hovedsakelig er engasjert i bankvirksomhet somhet, og foretak som i medhold av denne lov er anerkjent som selskaper for sosial boligbygging;
- i Frankrike: Caisse des Dépôts et Consignations, Crédit Foncier og Crédit National;
- i Irland: credit unions;
- i Italia: Cassa Depositi e Prestiti;
- i Nederland: NV Export-Financieringsmaatschappij, Nederlandse Financieringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden NV, Nationale Investeringsbank NV, NV Bank van Nederlandse Gemeenten, Nederlandse Waterschapsbank NV. Financierings-

b
c)

maatschappij Industrieel Garantiefonds Amsterdam NV, Financieringsmaatschappij Industrieel Garantiefonds 's-Gravenhage NV, NV Noordelijke Ontwikkelings Maatschappij, NV Industriebank Limburgs Instituut voor ontwikkeling en financiering og Overijsselse Ontwikkelingsmaatschappij NV;

- i Det forente kongerike: the National Savings Bank, the Commonwealth Development Finance Company Ltd, the Agricultural Mortgage Corporation Ltd, the Scottish Agricultural Securities Corporation Ltd, the Crown Agents for overseas governments and administrations, credit unions og municipal banks.

3. Etter forslag fra Kommisjonen som med henblikk på dette skal rådføre seg med komiteen nevnt i artikkel 11, heretter kalt «Den rådgivende komité», skal Rådet gjøre vedtak om eventuelle endringer i listen i nr. 2.

4. a) Kredittinstitusjoner som når dette direktiv meddeles medlemsstatene, er etablert i en medlemsstat og som på dette tidspunkt er fast tilknyttet og kontrollert av et sentralorgan etablert i samme medlemsstat, kan unntas fra vilkårene i artikkel 3 nr. 2 første ledd første, annet og tredje strekpunkt, artikkel 3 nr. 2 annet ledd, artikkel 3 nr. 4 og artikkel 6, dersom den nasjonale lovgivning, senest på det tidspunkt da de nasjonale myndigheter har truffet tiltak for å gjennomføre dette direktiv i sin lovgivning, fastsetter at

- sentralorganet og dets tilknyttede institusjoner skal ha solidaransvar eller at sentralorganet helt og fullt skal garantere for forpliktelsene til sine tilknyttede institusjoner,
- solvensen og likviditeten til sentralorganet og alle dets tilknyttede institusjoner skal kontrolleres i sin helhet på grunnlag av konsernregnskaper,
- sentralorganets ledelse skal ha myndighet til å gi instruksjer til de tilknyttede institusjoners ledelse.

- b) Kredittinstitusjoner som utøver sin virksomhet lokalt og som etter underretningen om dette direktiv blir tilknyttet et sentralt organ som definert i bokstav a), kan nyte godt av vilkårene som er fastsatt under bokstav a) dersom de utgjør en normal utvidelse av nettet til sentralorganet.
- c) For andre kredittinstitusjoner enn dem som er opprettet i områder som nylig er gjenvunnet fra havet eller er resultat av deling eller fusjon av eksisterende institusjoner som er underlagt sentralorganet kan Rådet, etter forslag fra Kommisjonen, som for dette formål skal rådspørre Den rådgivende komité, fastsette tilleggsregler for anvendelsen av bokstav b) herunder opphevelse av unntakene fastsatt under bokstav a) dersom Rådet mener at tilknytningen av nye institusjoner som nyter godt

av ordningen fastsatt under bokstav b) vil kunne ha en negativ virkning på konkurransen. Rådet skal treffe sin beslutning ved kvalifisert flertall.

5. Medlemsstatene kan helt eller delvis utsette gjennomføringen av dette direktiv for visse typer eller grupper kredittinstitusjoner i de tilfeller der en umiddelbar gjennomføring ville føre til tekniske problemer som ikke kan løses på kort sikt. Problemene kan enten skyldes at disse institusjonene er underlagt tilsyn av en annen myndighet enn den som vanligvis har ansvaret for tilsyn med banker, eller at de er underlagt et spesielt tilsynsystem. Uansett kan en slik utsettelse ikke begrunnes ut fra vedkommende institusjoners offentlige status, deres lite omfattende størrelse eller deres begrensede virkefelt.

Utsettelsen skal bare gjelde grupper eller typer institusjoner som allerede er etablert på tidspunktet for underretningen om dette direktiv.

6. I henhold til nr. 5 kan en medlemsstat beslutte å utsette gjennomføringen av dette direktiv for en periode på inntil fem år fra det er gitt underretning om det og kan, etter å ha rådspurt Den rådgivende komité, bare forlenge utsettelsen én gang for en periode på høyst tre år.

Medlemsstaten skal underrette Kommisjonen om sin beslutning og grunnene for denne innen seks måneder etter underretningen om dette direktiv. Medlemsstaten skal også underrette Kommisjonen om enhver forlengelse eller opphevelse av denne beslutning. Kommisjonen skal offentliggjøre alle beslutninger om utsettelse i EF-Tidende.

Senest syv år etter underretningen om dette direktiv skal Kommisjonen, etter å ha rådspurt Den rådgivende komité, fremlegge en situasjonsrapport for Rådet om utsettelse av gjennomføringen. Eventuelt skal Kommisjonen innen seks måneder etter presentasjonen av rapporten fremlegge for Rådet forslag om enten å oppta vedkommende institusjoner på listen nevnt i nr. 2, eller å tillate en ytterligere forlengelse av gjennomføringen. Rådet skal treffe avgjørelse om disse forslagene innen en frist på seks måneder etter at de fremlagt.

AVDELING II

Kredittinstitusjoner som har sitt hovedkontor i en av medlemsstatene og filialer i andre medlemsstater

Artikkel 3

1. Medlemsstatene skal pålegge kredittinstitusjonene som er underlagt dette direktiv å innhente tillatelse før de begynner sin virksomhet. De skal fastsette vilkårene for slik tillatelse, med forbehold for nr. 2, 3 og 4, og underrette både Kommisjonen og Den rådgivende komité om dem.

- Versicherungsagent
- Agent d'assurance
- Agente d'assicurazione
- Versicherungsinspektor
- Inspecteur d'assurance
- Ispettore d'assicurazione.

- c) I artikkel 2 nr. 2 bokstav c) skal følgende tilføyes:
- i Island:
 - Vatryggingasöllumaður
 - i Norge:
 - Underagent.

II. BANKER OG ANDRE KREDITTINSTITUSJONER

1) Samordning av lovgivning om etablering og adgang til å yte tjenester

14. 373 L 0183: Rådskonferens 73/183/EØF av 28. juni 1973 om opphevelse av restriksjonene på etableringsadgangen og på adgangen til å yte tjenester når det gjelder bankers og andre finansinstitusjoners selvstendige næringsvirksomhet (EFT nr. L 194 av 16.7.1973, s. 1; korrigert i EFT nr. L 320 av 21.11.1973, s. 26 og EFT nr. L 17 av 22.1.1974, s. 22).

Direktivets bestemmelser skal for denne avtales formål gjelde med følgende tilpassning:

- a) Artikkel 1, 2, 3 og 6 skal ikke gjelde.
- b) I artikkel 5 nr. 1 og 3 skal «i artikkel 2» erstattes av «i vedlegg II, med unntak av kategori 4.»

15. 377 L 0780: Første rådskonferens 77/780/EØF av 12. desember 1977 om samordning av lover og forskrifter om adgang til å starte og utøve virksomhet som kredittinstitusjon (EFT nr. L 322 av 17.12.1977, s. 30), endret ved:

- 386 L 0524: Rådskonferens 86/524/EØF av 27. oktober 1986 om endring av direktiv 77/780/EØF med hensyn til listen over varige unntak for visse kredittinstitusjoner (EFT nr. L 309 av 4.11.1986, s. 15).
- 389 L 0646: Annet rådskonferens 89/646/EØF av 15. desember 1989 om samordning av lover og forskrifter om adgang til å starte og utøve virksomhet som kredittinstitusjon og om endring av direktiv 77/780/EØF (EFT nr. L 386 av 30.12.1989, s. 1).

Direktivets bestemmelser skal for denne avtales formål gjelde med følgende tilpassning:

- a) Direktivets artikkel 2 nr. 5 og 6, artikkel 3 nr. 3 bokstav b) til d), artikkel 9 nr. 2 og 3 og artikkel 10 får ikke anvendelse.

- b) I artikkel 2 nr. 2 skal følgende tilføyes:

- i Østerrike: foretak som er godkjent som selskaper for sosial boligbygging,
- i Island: «Byggingarsjodir ríkisins»,
- i Liechtenstein: «Liechtensteinische Landesbank»,
- i Sverige: «Svenska skeppshypotekskassan».

- c) Island skal gjennomføre direktivets bestemmelser innen 1. januar 1995.

16. 389 L 0646: Annet rådskonferens 89/646/EØF av 15. desember 1989 om samordning av lover og forskrifter om adgang til å starte og utøve virksomhet som kredittinstitusjon og om endring av direktiv 77/780/EØF (EFT nr. L 386 av 30.12.1989, s. 1).

Direktivets bestemmelser skal for denne avtales formål gjelde med følgende tilpassning:

- a) Når det gjelder forbindelser med tredjestaters kredittinstitusjoner beskrevet i artikkel 8 og 9 skal følgende gjelde:

1. For å oppnå størst mulig grad av likhet når en tredjestats lovgivning for kredittinstitusjoner anvendes, skal avtalepartene utveksle opplysninger som beskrevet i artikkel 9 nr. 1 og 5, og det skal i EØS-komiteen holdes rådslagninger om saker nevnt i artikkel 9 nr. 2, 3 og 4, og i henhold til særlige fremgangsmåter som avtalepartene skal bli enige om i fellesskap.

2. Tillatelser gitt av en avtaleparts vedkommende myndigheter til kredittinstitusjoner som er direkte eller indirekte datterforetak av hovedforetak underlagt lovgivningen i en tredjestat, skal ha gyldighet på alle avtaleparters territorium, i samsvar med bestemmelsene i dette direktiv. Imidlertid,

- a) dersom en tredjestat legger kvantitative restriksjoner på opprettelsen av kredittinstitusjoner fra en EFTA-stat, eller legger restriksjoner på slike kredittinstitusjoner som den ikke legger på kredittinstitusjoner fra Fellesskapet, skal tillatelser gitt av vedkommende myndigheter i Fellesskapet til

FRA VEDLEGG 1
TIL STPRP 100 (1991-1992)

Vedlegg 5

Navngitte institusjoner som er unntatt direktiv 2006/48/EFs virkeområde

<i>Institusjon</i>	<i>Land</i>
Institut de Réescompte et de Garantie/-Herdiscontering- en Waarborginstituut	Belgia
Dansk Eksportfinansieringsfond	Danmark
Danmarks Skibskredit A/S	Danmark
KommuneKredit	Danmark
Kreditanstalt für Wiederaufbau	Tyskland
Tamio Parakatathikon kai Danion	Hellas
Instituto de Crédito Oficial	Spania
Caisse des dépôts et consignations	Frankrike
Cassa depositi e prestiti	Italia
Magyar Fejlesztési Bank Rt.	Ungarn
Magyar Export-Import Bank Rt.	Ungarn
Nederlandse Investeringsbank voor Ontwikkelingslanden NV	Nederland
NV Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij	Nederland
NV Industriebank Limburgs Instituut voor Ontwikkeling en Financiering	Nederland
Overijsselse Ontwikkelingsmaatschappij NV	Nederland
Österreichische Kontrollbank AG	Østerrike
Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo — Kredytowe	Polen
Bank Gospodarstwa Krajowego	Polen
Caixas Económicas [med noen unntak fra unntaket]	Portugal
SID-Slovenska izvozna in razvojna banka, d.d. Ljubljana	Slovenia
Teollisen yhteistyön rahasto Oy/Fonden för industriellt samarbete Ab	Finland
Finnvera Oyj/Finnvera Abp	Finland
Svenska Skeppshypotekskassan	Sverige
National Savings Bank	Storbritannia
Commonwealth Development Finance Company Ltd	Storbritannia
Agricultural Mortgage Corporation Ltd	Storbritannia
Scottish Agricultural Securities Corporation Ltd	Storbritannia
Crown Agents for overseas governments and administrations	Storbritannia

Navngitte institusjoner som er unntatt virkeområdet til EØS-regler som tilsvarer direktiv 2006/48/EF

<i>Institusjon</i>	<i>Land</i>
Byggingarsjóðir ríkisins	Island

▼B

AFSNIT I

GENSTAND, ANVENDELSESOMRÅDE OG DEFINITIONER

Artikel 1

1. I dette direktiv fastsættes bestemmelser om adgangen til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut og tilsynet hermed.
2. Artikel 39 og afsnit V, kapitel 4, afdeling 1, finder anvendelse på finansielle holdingselskaber og på blandede selskaber, der har deres hjemsted inden for Fællesskabet.
3. Med undtagelse af medlemsstaternes centralbanker ligestilles de foretagender, der er nævnt i artikel 2, med finansieringsinstitutter med henblik på anvendelse af artikel 39 og afsnit V, kapitel 4, afdeling 1.

Artikel 2

Dette direktiv vedrører ikke virksomhed udøvet af:

- medlemsstaternes centralbanker
- postgirokontorer
- i Belgien: »Institut de réescompte et de garantie/Herdiscontering- en Waarborginstituut«

▼M1

- i Danmark: »Dansk Eksportfinansieringsfond«, »Danmarks Skibskredit A/S« og »KommuneKredit«.

▼B

- i Tyskland: »Kreditanstalt für Wiederaufbau«, foretagender, der i medfør af »Wohnungsgemeinnützigkeitsgesetz« er anerkendt som organer inden for den nationale boligpolitik, og hvis hovedvirksomhed ikke er bankvirksomhed, samt foretagender, der i medfør af nævnte lov er anerkendt som almennyttige boligselskaber
- i Grækenland: »Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων« (Tamio Parakatathikon kai Danion)
- i Spanien: »Instituto de Crédito Oficial«
- i Frankrig: »Caisse des dépôts et consignations«
- i Irland: »credit unions« og »friendly societies«
- i Italien: »Cassa Depositi e Prestiti«
- i Letland: »krājaizdevu sabiedrības«, foretagender, der i medfør af »krājaizdevu sabiedrību likums« er anerkendt som andelsforetagender, der udelukkende yder finansielle tjenesteydelser til deres medlemmer
- i Litauen: »kredito unijos« bortset fra »Centrinė kredito unija«

▼B

- i Ungarn: »Magyar Fejlesztési Bank Rt.« og »Magyar Export-Import Bank Rt.«
- i Nederlandene: »Nederlandse Investeringsbank voor Ontwikkelingslanden NV«, »NV Nordelijke Ontwikkelingsmaatschappij«, »NV Industriebank Limburgs Instituut voor Ontwikkeling en Financiering« og »Overijsselse Ontwikkelingsmaatschappij NV«
- i Østrig: foretagender, der er anerkendt som almennyttige boligselskaber og »Österreichische Kontrollbank AG«
- i Polen: »Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo — Kredytowe« og »Bank Gospodarstwa Krajowego«.
- i Portugal: »Caixas Económicas«, der har eksisteret siden den 1. januar 1986, med undtagelse af dem som er oprettet i aktieselskabsform, og af »Caixa Económica Montepio Geral«

▼M8

- i Slovenien: »SID-Slovenska izvozna in razvojna banka, d.d. Ljubljana«

▼B

- i Finland: »Teollisen yhteistyön rahasto Oy/Fonden för industriellt samarbete Ab«, og »Finnvera Oy/Finnvera Abp«
- i Sverige: »Svenska Skeppshypotekskassan«
- i Det Forenede Kongerige: »National Savings Bank«, »Commonwealth Development Finance Company Ltd«, »Agricultural Mortgage Corporation Ltd«, »Scottish Agricultural Securities Corporation Ltd«, »Crown Agents for overseas governments and administrations«, »credit unions« og »municipal banks«.

*Artikel 3***▼M7**

1. Et eller flere kreditinstitutter, der er beliggende i samme medlemsstat, og som er varigt tilsluttet et centralorgan, der kontrollerer dem, og som er etableret i samme medlemsstat, kan undtages fra kravene i artikel 7 og artikel 11, stk. 1, forudsat at den nationale lovgivning indeholder følgende bestemmelser:

▼B

- a) centralorganet og de tilsluttede institutter hæfter solidarisk for deres forpligtelser, eller de tilsluttede institutters forpligtelser garanteres fuldt ud af centralorganet
- b) centralorganets og samtlige tilsluttede institutters solvens og likviditet kontrolleres i deres helhed på grundlag af koncernregnskaber, og
- c) centralorganets ledelse er bemyndiget til at give instrukser til de tilsluttede institutters ledelse.

- 13a.^{81} **32001 L 0017**: Directive 2001/17/EC of the European Parliament and of the Council of 19 March 2001 on the reorganisation and winding-up of insurance undertakings (OJ L 110, 20.4.2001, p. 28).
- 13b.^{82} **32002 L 0092**: Directive 2002/92/EC of the European Parliament and of the Council of 9 December 2002 on insurance mediation (OJ L 9, 15.1.2003, p. 3).
- 13c.^{83} **32004 D 0006**: Commission Decision 2004/6/EC of 5 November 2003 establishing the Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors (OJ L 3, 7.1.2004, p. 30).

Modalities for the association of the EFTA States in accordance with Article 101 of the Agreement:

Each EFTA State may, in accordance with Article 3 of Commission Decision 2004/6/EC, appoint persons to participate as observers in the meetings of the Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors.

- 13d.^{84} **32004 D 0009**: Commission Decision 2004/9/EC of 5 November 2003 establishing the European Insurance and Occupational Pensions Committee (OJ L 3, 7.1.2004, p. 34).

Modalities for the association of the EFTA States in accordance with Article 101 of the Agreement:

Each EFTA State may, in accordance with Article 3 of Commission Decision 2004/9/EC, appoint persons to participate as observers in the meetings of the European Insurance and Occupational Pensions Committee.

The EC Commission shall, in due time, inform the participants of the dates of the meetings of the Committee and transmit to them the relevant documentation.

II. Banks and other credit institutions

(i) Coordination of legislation on establishment and freedom to provide services

- 14.^{85} **32006 L 0048**: Directive 2006/48/EC of the European Parliament and of the Council of 14 June 2006 relating to the taking up and pursuit of the business of credit institutions (recast) (OJ L 177, 30.6.2006, p. 1), as amended by:
- ^{86} **32007 L 0018**: Commission Directive 2007/18/EC of 27 March 2007 (OJ L 87, 28.3.2007, p. 9),
- ^{87} **32007 L 0044**: Directive 2007/44/EC of the European Parliament and of the Council of 5 September 2007 (OJ L 247, 21.9.2007, p. 1),
- ^{88} **32007 L 0064**: Directive 2007/64/EC of the European Parliament and of the Council of 13 November 2007 (OJ L 319, 5.12.2007, p. 1),

^{81} Point inserted by Decision No 166/2002 (OJ No L 38, 13.2.2003, p. 26 and EEA Supplement No 9, 13.2.2003, p. 19), e.i.f. 1.8.2003. Text of point 13a (Directive 2001/17/EC) shall be deleted with effect from 1 November 2012 by Decision No 78/2011 (OJ No L [to be published] and EEA Supplement No [to be published]), e.i.f. pending.

^{82} Point inserted by Decision No 115/2003 (OJ No L 331, 18.12.2003, p. 34 and EEA Supplement No 64, 18.12.2003, p. 21), e.i.f. 1.5.2004.

^{83} Point inserted by Decision No 81/2008 (OJ L 280, 23.10.2008, p. 12 and EEA Supplement No 64, 23.10.2008, p. 5), e.i.f. 5.7.2008.

^{84} Point inserted by Decision No 81/2008 (OJ L 280, 23.10.2008, p. 12 and EEA Supplement No 64, 23.10.2008, p. 5), e.i.f. 5.7.2008.

^{85} Text of point 14 replaced by Decision No 15/2001 (OJ No L 117, 26.4.2001, p. 13 and EEA Supplement No 22, 26.4.2001, p.8), e.i.f. 1.10.2001, and consequently replaced by Decision No 65/2008 (OJ No L 257, 25.9.2008, p. 27 and EEA Supplement No 58, 25.9.2008, p. 9), e.i.f. 1.11.2010.

^{86} Indent and words "as amended by:" above, added by Decision No 66/2008 (OJ No L 257, 25.9.2008, p. 29 and EEA Supplement No 58, 25.9.2008, p. 11), e.i.f. 1.11.2010.

^{87} Indent added by Decision No 79/2008 (OJ No L 280, 23.10.2008, p. 7 and EEA Supplement No 64, 23.10.2008, p. 1), e.i.f. 1.11.2010.

^{88} Indent added by Decision No 114/2008 (OJ No L 339, 18.12.2008, p. 103 and EEA Supplement No 79, 18.12.2008, p.11), e.i.f. 1.11.2011.

- {⁸⁹} **32009 L 0111**: Directive 2009/111/EC of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 (OJ L 302, 17.11.2009, p. 97),
- {⁹⁰} **32009 L 0083**: Commission Directive 2009/83/EC of 27 July 2009 (OJ L 196, 28.7.2009, p. 14),
- {⁹¹} **32009 L 0110**: Directive 2009/110/EC of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 (OJ L 267, 10.10.2009, p. 7),
- {⁹²} **32010 L 0016**: Commission Directive 2010/16/EU of 9 March 2010 (OJ L 60, 10.3.2010, p. 15).

The transitional arrangements set out in the Annexes to the Act of Accession of 16 April 2003 for Cyprus (Annex VII, Chapter 2), Hungary (Annex X, Chapter 2, Point 2), Poland (Annex XII, Chapter 3, Point 2) and Slovenia (Annex XIII, Chapter 3, Point 4) concerning Directive 2000/12/EC shall apply *mutatis mutandis*.

The provisions of the Directive shall, for the purposes of this Agreement, be read with the following adaptations:

(a) the following shall be added to Article 2:

“- in Iceland ‘Byggingarsjóðir ríkisins’.”;

(b) Article 10(2) shall read:

“A Contracting Party may decide that credit institutions already in existence on 1 January 1994, the own funds of which do not attain the levels prescribed for initial capital in paragraphs (1) and (2) of Article 9, may continue to carry on their activities. In that event, their own funds may not fall below the highest level reached with effect from 2 May 1992.”;

(c){⁹³} Articles 19, 19a, 19b, 20 and 21(3) regarding the prudential assessment of a proposed acquirer shall not apply where the proposed acquirer, as defined in the Directive, is situated or regulated outside the territory of the Contracting Parties.

(d){⁹⁴} Articles 38(2) and 38(3) shall not apply;

(e){⁹⁵} Whenever a Contracting Party has decided to initiate negotiations as referred to in Article 39 of the Directive, it shall inform the EEA Joint Committee thereof. The Contracting Parties shall consult within the framework of the EEA Joint Committee on what course to take, whenever this is of mutual interest.

15.{⁹⁶} **32009 L 0110**: Directive 2009/110/EC of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 on the taking up, pursuit and prudential supervision of the business of electronic money institutions

{⁸⁹} Indent added by Decision No 85/2010 (OJ No L 277, 21.10.2010, p. 39 and EEA Supplement No 59, 21.10.2010, p. 7), e.i.f. pending.

{⁹⁰} Indent added by Decision No 120/2010 (OJ No L 58, 3.3.2011, p. 77 and EEA Supplement No 12, 3.3.2011, p. 20), e.i.f. pending.

{⁹¹} Indent added by Decision No 120/2010 (OJ No L 58, 3.3.2011, p. 77 and EEA Supplement No 12, 3.3.2011, p. 20), e.i.f. pending.

{⁹²} Indent added by Decision No 77/2011 (OJ No L [to be published] and EEA Supplement No [to be published]), e.i.f. 2.7.2011..

{⁹³} Adaptation text inserted by Decision No 79/2008 (OJ No L 280, 23.10.2008, p. 7 and EEA Supplement No 64, 23.10.2008, p. 1), e.i.f. 1.11.2010.

{⁹⁴} Adaptation text renumbered by Decision No 79/2008 (OJ No L 280, 23.10.2008, p. 7 and EEA Supplement No 64, 23.10.2008, p. 1), e.i.f. 1.11.2010.

{⁹⁵} Adaptation text renumbered by Decision No 79/2008 (OJ No L 280, 23.10.2008, p. 7 and EEA Supplement No 64, 23.10.2008, p. 1), e.i.f. 1.11.2010.

{⁹⁶} New point 15 inserted by Decision No 120/2010 (OJ No L 58, 3.3.2011, p. 77 and EEA Supplement No 12, 3.3.2011, p. 20), e.i.f. pending.